

Examenprogramma academische vaardigheden VWO

Het eindexamen

Het eindexamen bestaat uit het schoolexamen.

Het examenprogramma bestaat uit de volgende domeinen:

Domein A	Algemene vaardigheden
Domein B	Methodologie: analyse van en reflectie op wetenschap
Domein C	Kritische houding
Domein D	Wetenschappelijk onderzoek

Het schoolexamen

Het schoolexamen heeft betrekking op de domeinen A tot en met D.

De examenstof

Domein A: Algemene vaardigheden

Subdomein A1: Taalvaardigheden

- 1. De kandidaat kan ideeën of resultaten van zichzelf of van anderen op heldere wijze verwoorden en overbrengen.
- 2. De kandidaat kan adequaat schriftelijk en mondeling communiceren over wetenschappelijke onderwerpen.

Subdomein A2: Samenwerken

- 3. De kandidaat kan constructief overleggen in een groep en hierbij afspraken maken en nakomen.
- 4. De kandidaat kan feedback geven en ontvangen en de werkwijze hierop aanpassen.

Subdomein A3: Reflectie

- 5. De kandidaat kan aan de hand van concrete aanwijzingen verbeteringen aanbrengen in eigen werk.
- 6. De kandidaat kan achteraf, maar ook tijdens een proces een oordeel vormen over wat er wel en niet goed is aan een proces en/of product.

Subdomein A4: Attitude

- 7. De kandidaat kan aangeven wat het belang van (het verwerven van) kennis is.
- 8. De kandidaat kan nieuwsgierigheid tonen naar nieuwe kennis en staat open voor afwijkende ideeën.

Subdomein A5: Zelfstandigheid

- 9. De kandidaat kan zelf realiseerbare doelen stellen en kan aangeven wat er nodig is om deze doelen te bereiken.

Domein B: Methodologie: analyse van en reflectie op wetenschap

Subdomein B1: Begripsvorming

- 10. De kandidaat kan de volgende begrippen omschrijven, deze met voorbeelden toelichten en hun eventuele onderlinge verband aangeven: empirie, inductie en deductie, verificatie en falsificatie, feit en fictie, demarcatiegrens en generalisatie, positivisme en normativisme, objectief, subjectief en intersubjectief, analyse, (afnemende) abstractie en ceteris paribus, premisse, conventie.

Subdomein B2: De historische lijn

- 11. De kandidaat kan de grote lijnen van de historische ontwikkelingen binnen de wetenschapsfilosofie omschrijven en kan de rol van belangrijke denkers hierin noemen.

Subdomein B3: Natuur- en menswetenschappen

- 12. De kandidaat kan het onderscheid tussen en binnen natuurwetenschappen en menswetenschappen beschrijven.

Domein C: Kritische houding

Subdomein C1: Informatie vaardigheden

- 13. De kandidaat kan vijf soorten informatie onderscheiden en herkennen, te weten definities, feiten, meningen, waarden en voorspellingen, en kan uitleggen dat verschillende soorten informatie nodig zijn, afhankelijk van het doeleinde.
- 14. De kandidaat kan een geslaagde zoekopdracht naar bronnen uitvoeren, met behulp van gangbare zoekmachines, maar ook met behulp van zoekmachines specifiek voor wetenschappelijke (primaire) literatuur.

- **15.**De kandidaat kan binnen een zoekopdracht meerdere geschikte bronnen vinden die van perspectief verschillen.
- **16.**De kandidaat kan verschillende leesstrategieën, waaronder skimmen en scannen, kiezen en toepassen.
- **17.**De kandidaat kan een oordeel vormen over de betrouwbaarheid van een bron, mede op basis van expertise, belang en doel van de maker, leeftijd en aard van de bron, taalgebruik en de bronnen die de maker zelf heeft gebruikt.

Subdomein C2: Redeneringen

- **18.**De kandidaat kan een redenering construeren en in een redenering de onderliggende premisse(s), de argumenten en de conclusie herkennen.
- **19.**De kandidaat kan verschillende drogredenen, waaronder een cirkelredenering, drogreden van een hellend vlak, beroep op autoriteit en een onjuiste oorzaak-gevolgrelatie, herkennen en aanwijzen als fouten in de redenering.

Subdomein C3: Oorzakelijke verbanden

- **20.**De kandidaat kan causale verbanden, correlatieve verbanden en coïncidenties herkennen en van elkaar onderscheiden.

Subdomein C4: Argumenten en weerleggingen

- **21.**De kandidaat kan voor- en tegenargumenten in een bron herkennen, zelf formuleren en weerleggen.

Subdomein C5: Cijferbegrip

- **22.**De kandidaat kan herkennen hoe cijfers en statistieken op specifieke manier gebruikt worden, zodat ze bepaalde standpunten ondersteunen.

Domein D: Wetenschappelijk onderzoek

Subdomein D1: Algemene onderzoeksvaardigheden

- **23.**De kandidaat kan vanuit een probleemstelling een onderzoeksvraag opstellen.
- **24.**De kandidaat kan bij een hoofdvraag relevante deelvragen herkennen en formuleren.
- **25.**De kandidaat kan voor een vraag bruikbaar en betrouwbaar bronnenmateriaal verwerven en gegevens eruit selecteren en ordenen.
- **26.**De kandidaat kan onderzoeksresultaten gebruiken om een hypothese te verifiëren of falsifiëren.

- **27.**De kandidaat kan verschillende bronnen tegen elkaar afwegen en hieruit een eigen mening destilleren en deze in een conclusie verwerken.
- **28.**De kandidaat kan verschillende perspectieven herkennen, afwegen en gebruiken bij eigen meningsvorming.
- **29.**De kandidaat kan op basis van verschillende argumenten een eigen mening geven en verdedigen.

Subdomein D2:. Empirisch onderzoek

- **30.**De kandidaat kan vanuit een probleemstelling of onderzoeksvraag een daarop aansluitende en toetsbare hypothese formuleren.
- **31.**De kandidaat kent de wetenschappelijke cyclus, kan deze cyclus zelf opstellen en kan deze stappen toepassen in onderzoek.
- **32.**De kandidaat kan het belang uitleggen van reproduceerbaarheid van onderzoek en kan aangeven hoe reproduceerbaarheid bereikt kan worden.

Subdomein D3:. Literatuuronderzoek

- **33.**De kandidaat kan systematisch de fases van een literatuuronderzoek uitvoeren en verwerken tot een schriftelijk verslag.

Subdomein D4:. Presenteren

- **34.**De kandidaat kan op consistente wijze bronvermeldingen toevoegen.
- **35.**De kandidaat kan een vorm van presenteren kiezen die de inhoud ondersteunt en aansluit bij de doelgroep.